

Jeugd en Gezin

Beleidsagenda 2011

Jeugd en Gezin

Beleidsagenda 2011

Jeugd en Gezin

Beleien

aggen

2011

Beleidsagenda 2011

Gezien de demissionaire status van het kabinet dat de begroting opstelt, is gekozen voor een beperkte invulling van de beleidsagenda 2011. Daar waar de beleidsagenda's in voorgaande jaren uitgebreid ingingen op de prioriteiten uit het kabinetsprogramma Balkenende IV én de prioriteiten uit het beleidsprogramma *Alle kansen voor alle kinderen*, is de opzet dit jaar sober van aard. Er wordt toelichting gegeven op beleidsarme ontwikkelingen die de begroting in financiële zin raken.

Perspectief voor jeugd en gezin

In 2009 is een groot aantal adviezen en rapporten beschikbaar gekomen, waaronder de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg en het advies van de Sociaal Economische Raad (SER) over participatie van jongeren met ontwikkelings- of gedragsstoornissen. Op 9 april 2010 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de toekomst van het beleid voor kinderen, jongeren en hun ouders. De visie van het demissionaire kabinet gaat er vanuit dat opvoedvragen niet te snel zorgvragen moeten worden. Laagdrempelige opvoedondersteuning die integraal en op maat wordt aangeboden aan ouders en kinderen met opvoed- en opgroevragen en problemen moet uiteindelijk leiden tot een verminderd beroep op meer gespecialiseerde zorg. Daarbij is het nodig de eigen kracht en het sociale netwerk van gezinnen te versterken zodat zorgafhankelijkheid verder wordt beperkt en participatie wordt bevorderd. Om dit te kunnen bereiken heeft het demissionaire kabinet voorgesteld om gedurende een gefaseerde transitieperiode tot uiterlijk 2018 het huidige stelsel van de zorg voor jeugd ingrijpend bestuurlijk en organisatorisch te wijzigen, het aantal financieringsstromen te beperken en de zorg voor jeugd zoveel als mogelijk te decentraliseren naar gemeenten. Deze visie komt in grote mate overeen met de analyse en voorstellen van de parlementaire werkgroep *Toekomstverkenning Jeugdzorg* van 18 mei 2010. Het is aan het nieuwe kabinet om te besluiten over de toekomst van het stelsel van de zorg voor de jeugd.

Recente publicaties van onder meer de Raad voor het Openbaar Bestuur en het adviesbureau Berenschot maken duidelijk dat een programmaministerie, zoals dat van Jeugd en Gezin, verkokering tegengaat en leidt tot een flexibele vorm van werken. De meerwaarde zit in de verbinding van twee belangrijke doelstellingen. Ten eerste, de geconcentreerde aandacht voor jeugd- en gezinsbeleid. Ten tweede, voortgang maken op een beleidsterrein dat zich uitstrekt over verschillende ministeries.

Deze beleidsagenda gaat in op de volgende thema's:

1. Gezinsbeleid en opvoeddebat;
2. Omslag naar preventie;
3. Vrijblijvendheid voorbij.

Gezinsbeleid en opvoeddebat

Investeren in gezinnen: de kindregelingen

Op basis van cijfers uit voorgaande jaren zijn de geraamde uitgaven voor het kindgebonden budget (Wkb) in de begroting verlaagd. Voor de nieuwe inschatting van de uitgaven is gebruik gemaakt van de nieuwe ramingsmethodiek, ontwikkeld op basis van de huidige ervaringsgegevens. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitgaven (inclusief nabetalings) en de ontvangsten (onder andere de terugvorderingen) in de komende jaren. De verlaging van het geraamde budget is in totaal € 20 miljoen in 2011, oplopend tot € 37 miljoen vanaf 2014.

Gezin, werk en opvoeddebat

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen én in de keuze om gezin en werk te combineren. De taak van de overheid is aanvullend. Zij schept voorwaarden en biedt ondersteuning om de combinatie gezin en werk mogelijk te maken. Dit wordt ondersteund door kinderopvangbeleid en verlofregelingen. Verder hebben ook de werkgevers hierbij een belangrijke verantwoordelijkheid. Om ouders een richtsnoer te bieden en werkgevers te verduidelijken welke randvoorwaarden nodig zijn voor een goede combinatie wordt momenteel een keurmerk oftewel erkenning voor gezinsvriendelijk werkgeverschap ontwikkeld. Eind 2010 zal deze erkenning gereed zijn.

De maatschappij is veranderd. Gemeenschappelijke opvattingen over opvoeding ontbreken, familie, vrienden en burenspeel een minder grote rol in de opvoeding. Ouders zijn daarom veelal op zichzelf aangewezen. Uitwisseling van kennis en ervaring met andere ouders en opvoeders, draagt bij aan het versterken van de eigen kracht en voorkomt een verdere 'professionalisering' van de opvoeding. In het opvoeddebat wordt de uitwisseling van kennis en ervaring over opvoeden gestimuleerd. Ter versterking van de kennis over opgroeien en opvoeden, laagdrempelig advies aan opvoeders en uitwisseling van ervaringen in informele netwerken, worden resultaten van het opvoeddebat in 2011 verspreid. Daarbij vindt aansluiting plaats bij de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en de ontwikkelingen in het onderwijsveld.

Positief jeugdbeleid

Ieder kind moet zich kunnen ontwikkelen. Een kind heeft het recht gezond op te groeien en mee te doen in de samenleving. Het programma-ministerie voor Jeugd en Gezin zet daarom in op: jongerenparticipatie, versterking van sociale netwerken rond gezinnen, kind- en gezinsvriendelijke leefomgeving en een gezonde leefstijl. Hierbij wordt gezamenlijk opgetreden met onder meer de Nationale Jeugd Raad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Van begin 2009 tot eind 2011 loopt het programma *Vrijwillige inzet voor en door jeugd en gezin* gericht op het versterken van sociale netwerken rond gezinnen. In het voorjaar van 2011 worden de winnaars bekend van de verkiezing *Kind- en gezinsvriendelijke leefomgeving*.

Kinderrechten en Europees Jeugdbeleid

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) vormt het uitgangspunt voor het jeugd- en gezinsbeleid. Jeugd en Gezin werkt samen met ondermeer het Kinderrechtencollectief. Op 15 juni 2010 is de Wet Kinderombudsman aangenomen in de Eerste Kamer. Naar verwachting kan de Kinderombudsman begin 2011 starten. De financiering van de Kinderombudsman vindt plaats via de eigen begroting van de Nationale Ombudsman (rijksbegroting hoofdstuk IIB van de Hoge Colleges van Staat). Hiervoor is door Jeugd en Gezin € 1,5 miljoen structureel overgeheveld.

Het onderwerp jeugd krijgt ook een belangrijke rol in de nieuwe strategie Europa 2020. Dit is vooral terug te vinden in het programma *Jeugd in beweging*, dat nog in voorbereiding is.

Omslag naar preventie

Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)

Eind 2011 dienen alle gemeenten een Centrum voor Jeugd en Gezin te hebben gerealiseerd. Dit betekent onder meer dat alle ouders en jeugdigen in Nederland een laagdrempelige plek in de nabije omgeving hebben waar ze terecht kunnen met vragen en voor hulp bij opvoeden en opgroeien. Om dit te helpen realiseren krijgen gemeenten daarbij ook in 2011 vanuit het Rijk en de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) gerichte ondersteuning. Deze bestaat zowel uit financiële ondersteuning via de Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin als uit praktische ondersteuning (onder meer door de CJG-ondersteuners).

Gemeenten krijgen ook ondersteuning bij het opzetten van online Centra voor Jeugd en Gezin. Het is van belang dat gemeenten kunnen beschikken over goede en betrouwbare informatie over opvoeden en opgroeien opdat zij op tijd en op maat kunnen ingrijpen om zwaardere en duurdere zorg voor te zijn. In 2011 gaat de Stichting Opvoeden.nl verder met het ter beschikking stellen van betrouwbare informatie.

Diversiteit in het jeugdbeleid

Kinderen van migranten maken vaker gebruik van relatief zware vormen van jeugdzorg. Tegelijkertijd worden juist zij onvoldoende bereikt met preventief jeugdbeleid. Het ZonMw-programma *Diversiteit in het jeugdbeleid (2008-2012)*, www.zonmw.nl/diversiteitjeugd, bevordert een beleid, waarmee migrantengezinnen beter worden bereikt door algemene jeugdvoorzieningen en opvoedondersteuning. In drie Academische Werkplaatsen – Amsterdam, Rotterdam en Noord-Brabant – werken universiteiten/hogescholen en kennisinstituten samen met praktijkinstellingen, jeugd- en migrantenorganisaties en gemeenten. Deze werkplaatsen toetsen de effectiviteit van de (preventieve) aanpak en ontwikkelen interventies gericht op migrantengroepen en professionals.

Verwijsindex Risicjongeren

In februari 2010 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met het wetsvoorstel Verwijsindex risicjongeren. Het wetsvoorstel is, samen met de algemene maatregel van bestuur waarin wordt bepaald welke hulpverleners mogen melden aan de Verwijsindex, op 1 augustus 2010 in werking getreden. De Verwijsindex is een landelijke ICT-toepassing die risicomeldingen van jongeren tot 23 jaar registreert. De Verwijsindex brengt risicomeldingen van hulpverleners bij elkaar en informeert hulpverleners onderling over hun betrokkenheid bij jongeren. Gebruik van de Verwijsindex draagt bij aan effectiever samenwerken van hulpverleners en gemeenten. Voor de overdracht van het applicatiebeheer van de Verwijsindex naar het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG), de uitbreiding van de Verwijsindex zoals toegezegd aan de Tweede Kamer (gezinsfunctionaliteit), een voortgangsonderzoek en communicatie is in 2011 € 0,8 miljoen beschikbaar.

Aanpak Kindermishandeling

In 2011 zal naar verwachting de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in werking treden. Het is dan voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten die in hun werk met kinderen te maken hebben verplicht om met een meldcode te werken. Hiernaast zal de deskundigheidsbevordering van professionals bij de aanpak van kindermishandeling verder worden gestimuleerd. Daarnaast wordt de werkwijze RAAK in 2011 landelijk dekkend toegepast. De brede publiekscampagne Aanpak Kindermishandeling wordt in 2011 vervolgd.

Begeleiding multiprobleemgezinnen

Kinderen en gezinnen die kampen met verschillende problemen, hebben baat bij samenhangende zorg en ondersteuning (zorgcoördinatie). Zeven gemeenten doen ervaring op met de zogenoemde 'experimenten achter de voordeur'. Hierbij wordt gecoördineerde hulpverlening in praktijk gebracht volgens het uitgangspunt *één gezin, één plan*. In 2011 zullen de ervaringen worden verspreid. Daarnaast wordt een handreiking multiprobleemgezinnen voor Centra voor Jeugd en Gezin ontwikkeld. Zo zijn er gezinnen die niet zo zeer behoefte hebben aan intensieve aandacht, maar wel aan langdurige begeleiding om escalatie van problemen te voorkomen.

Vrijblijvendheid voorbij

Wachlijsten jeugdzorg

Eind 2009 was het aantal kinderen en jongeren dat langer dan negen weken op een wachtlijst voor jeugdzorg stond, aanzienlijk verminderd ten opzichte van een jaar eerder. Voor 2011 gelden de afspraken die Jeugd en Gezin met het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft gemaakt in het afsprakenkader 2010 en 2011. Hierin staat onder meer dat provincies zich inspannen om de instroom in de geïndiceerde jeugdzorg te beperken. Hiertoe worden vanuit het Rijk de mogelijkheden verruimd om te experimenteren met de beschikbaar gestelde uitkering jeugdzorg, bijvoorbeeld door ambulante zorg te verlenen zonder indicatiestelling. Wel is het zo dat ambulante zorg zonder indicatie alleen kan worden verleend door tussenkomst van Bureau Jeugdzorg.

Verhoging pleegvergoeding

Met ingang van 2010 is de pleegvergoeding verhoogd met € 200 per kind per jaar, de hiervoor benodigde dekking van € 3 miljoen vanaf 2010 kwam van de aanvullende post. Het voornemen is om in de komende jaren deze verhoging verder op te laten lopen tot maximaal € 1.000 per kind per jaar (TK 2008-2009, 31279 nr. 9). Een grote dekkingsbron is de besparing die optreedt door het afschaffen van de ouderbijdrage. Dit betekent een inkomstenderving, waar een besparing tegenover staat door het niet meer uitkeren van kinderbijslag en kindgebonden budget aan ouders van uithuiswonende kinderen. Per saldo levert dit € 6 miljoen per jaar op vanaf het moment dat dit wetsvoorstel in werking treedt, naar verwachting medio 2011. De gevolgen voor de uitvoeringskosten, zowel besparingen bij de ouderbijdragen als meerkosten bij de kinderbijslag, zijn nog niet meegenomen. De (per saldo) besparing die hier optreedt, is eveneens een dekkingsbron voor de hogere pleegvergoeding.

Jeugdbescherming

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de jeugdbescherming. Deze inzet was gericht op de verdere professionalisering van de jeugdbeschermer, het verkorten van de doorlooptijden en het aanpassen van regelgeving. Op basis van de realisaties 2009 is de groei in de instroom van het aantal kinderen in de jeugdbescherming en de geraamde uitgaven, neerwaarts bijgesteld.

Raad voor de Kinderbescherming

In 2009 is een wijziging van de kindbeschermingswetgeving aan de Tweede Kamer aangeboden. Met dit wetsvoorstel wordt de uitvoering van de ondertoezichtstelling verbeterd. Zo kan de kinderrechter het ouderlijk gezag op specifieke punten laten uitoefenen door Bureau Jeugdzorg. Onder meer bij de aanmelding bij een onderwijsinstelling als een jongere uit huis is geplaatst. De aanpassingen stellen het belang van het kind voorop. Naar verwachting treedt de herziene wetgeving op 1 januari 2012 in werking. Hiervoor zal de Raad voor de Kinderbescherming aanpassingen moeten doorvoeren. Het gaat daarbij om procesaanpassingen, de ontwikkeling van ICT-applicaties en bijscholing van medewerkers. Deze aanpassingen zal leiden tot eenmalige extra uitgaven.

Gesloten jeugdzorg

Om de vraag naar gesloten jeugdzorg op te vangen moet de behandelcapaciteit worden vergroot, waarbij het streven is het aantal accommodaties niet te laten doorgroeien. Daarbij wordt bekeken of door een verkorting van de verblijfsduur in de instelling meer jongeren kunnen worden geholpen. Dit vereist een andere werkwijze, waarbij plaatsing in een instelling de eerste fase is van een traject dat erop gericht is de jongere succesvol te laten terugkeren in de samenleving. De inzet is dat in 2011 instellingen hiermee een begin maken door voor 20% van de jongeren die aangemeld worden een traject te starten. De komende jaren breiden de instellingen dit uit tot 100%.

Aansluiting zorg, onderwijs en arbeidsmarkt

Zorg en onderwijs hebben als doel kinderen te laten opgroeien tot mensen die actief meedoen in de maatschappij. Het is daarom van belang dat alle jongeren die na school of opleiding niet op eigen kracht werk kunnen vinden, hulp krijgen bij het vinden van betaald werk. Een goede samenwerking tussen de gemeentelijke instanties zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin, scholen en de werkpleinen is essentieel om jongeren aan het werk te krijgen. Vanaf 2010 wordt jaarlijks via de Decentralisatieuitkering jeugd € 21,7 miljoen toegekend aan de 35 grootste gemeenten voor de participatie van jongeren die kampen met problemen op diverse leefgebieden. Om kwetsbare jongeren in jeugdzorginstellingen meer perspectief te bieden op participatie op de arbeidsmarkt, worden de met MO-groep en MKB ingezette pilots in 2011 voortgezet.

Aanpak risicojeugd

Jeugd en Gezin werkt samen met gemeenten en de ministeries van Justitie, Binnenlandse Zaken en het programmaministerie voor Wonen, Wijken en Integratie aan het terugdringen van overlastgevend gedrag van jongeren. Dat gebeurt onder het motto *Grenzen stellen en Perspectief bieden*. Preventie en vroegtijdig ingrijpen zijn essentieel om problemen later te voorkomen. De gezinsaanpak staat daarbij voorop. Voor een succesvolle aanpak moeten lokale instanties op het terrein van veiligheid, zorg, jeugd, school en werk nauw samenwerken.

Actieplan professionalisering

Het doel van het Actieplan Professionalisering is om van beroepsbeoefenaren in de jeugdzorg beter opgeleide professionals te maken. Op 1 juli 2010 is de implementatiefase van het actieplan gestart welke doorloopt tot eind 2013. De ambitie is om samenhangende en kwalitatief hoogwaardige zorg te bieden aan onze jongeren. Hiertoe worden beroepsbeoefenaren in de jeugdzorg ondersteund met een beroepscode (geeft de ethische normen en waarden van het beroep weer) met hieraan gekoppeld bij- en nascholing. De professional wordt erkend door het inrichten van een beroepsregister en een verplichte registratie en het beroep reguleert zichzelf door de invoering van tuchtrecht.

Aanpak regeldruk

De bureaucratie in de jeugdsector is groot. Sinds 2007 bestaat het programma Regeldruk AanPak (RAP). Met ruim dertig acties wordt de regeldruk van cliënten en professionals aangepakt. Enkele voorbeelden:

- **Vereenvoudiging indicatiestelling.**

De indicatiestelling voor jeugdzorg wordt minder bureaucratisch door het afschaffen van de verplichting om de duur en omvang van de zorg vast te leggen en door onder voorwaarden ambulante jeugdzorg met tussenkomst van Bureau Jeugdzorg zonder indicatiebesluit mogelijk te maken.

- **Slim organiseren.**

In aansluiting op de motie Dézentjé Hamming (TK 31700-XVII, nr. 46) wordt Doorbraak, een manier om goede voorbeelden van slim werken versneld in te voeren, in de jeugdsector gestimuleerd.

- **Goede initiatieven verspreiden.**

Een landelijke ontregelconferentie vindt eind 2010 plaats als platform voor veelbelovende initiatieven om regeldruk bij cliënten en professionals te verminderen.

- **Vermindering registratielast.**

De Bureaus Jeugdzorg hoeven volgend jaar bijna een kwart minder beleidsinformatie te registreren dan in 2007. Een speciaal team heeft lokale ICT-irritaties opgelost.

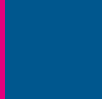
In het voorjaar van 2011 wordt met een *1-meting* getoetst of het doel – een kwart minder regeldruk – is gedaald.

Totale begrotingsuitgaven 2011

Begrotingsuitgaven (bedragen x € 1 000)		
1 Gezin en inkomen	4.514.228	
1 Financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderen		4.514.228
2 Gezond opgroeien	400.801	
1 Kinderen en hun ouders/verzorgers krijgen laagdrempelige ondersteuning bij het opgroeien, opvoeden en verzorgen		391.749
2 Kinderen hebben een gezonde leefstijl en zijn actief en positief betrokken bij hun leefomgeving		9.052
3 Zorg en bescherming	1.860.885	
1 Tijdig effectieve hulp bij een zorgaanbieder		1.415.776
2 Snelle inzet van de meest adequate hulpmiddelen		441.109
3 Campussen		4.000
98 Algemeen	308	
1 Verzameluitkering Jeugd en Gezin		308
99 Nominaal en onvoorzien	3.930	
1 Loonbijstelling		0
2 Prijsbijstelling		3.930
3 Onvoorzien		0
4 Taakstelling		0
Totaal begrotingsuitgaven	6.780.152	

Deze brochure is een uitgave van:

Jeugd en Gezin

Postadres: Postbus 16166 | 2500 BD Den Haag

Bezoekadres: Parnassusplein 5 | 2511 VX Den Haag

t 0800 8051 (ma t/m vrij 8.00 – 20.00 uur).

www.rijksoverheid.nl

Ontwerp: hAAi, Rotterdam

© Jeugd en Gezin | September 2010

Publicatie-nr. DVC-10212